

נאומו של ד"ר סמסונוב בפני האספה הכללית של "החקלאית" בשנת

1922

כבר בשנת 1922 נדרשה "החקלאית" לשאלה של הרחבת פעילותה לאזורים נוספים בארץ. עד לרגע זה נתנה "החקלאית" את שירותיה רק לישובי הגליל התחתון וכן לשני קיבוצים בעמק הירדן ומספר ישובים בגליל העליון.

באספה השנתית שהתקיימה בטבריה ב 17 לינואר 1923, נסב ויכוח קשה בין אלה שראו את הצורך בהתרחבות החברה לאזורים נוספים בארץ תוך מגמה של הגדלת המשק ושיפור איכות הבהמות, לבין אלה שחששו שכל הרחבה תגרום לחברה יותר הוצאות (הפסדים) ולכן מעדיפים לשמור על מסגרת מצומצמת. באספה, שכיבד אותה בנוכחותו המיג'ור סמיט - הקצין הווטרינרי הראשי של ממשלת המנדט הבריטי, השתתף גם דר' יצחק סמסונוב* בתפקידיו כבא כוח מחלקת החקלאות הממשלתית וכנציג הפיק"א PALESTINE JEWISH COLONISATION ASSOCIATION. מצאנו למעניין להביא את נאומו באספה זו בשפתה המקורית ובקיצורים מעטים:

"מקרה הייתה לי ההזדמנות להשתתף באספתכם רבת הערך ומשלת התוצאות. אסיר תודה לי להיות בעצם זה לזר' סמיט שהזמיני לי לאותו אספתכם. הרשני נא רבותי, להשתמש בהזדמנות זו כדי לזכור את רגשותי בתור פרט ובתור איש שאינו רחוק כיצד אכס "החקלאית" או יותר נכון אז החברות ההזדמנות לאחריות המקנה.

אמרו כל האופטימיים אשר לו ניגשתי לפני כשעשרה שנה בערך לסדר משלחות אחריות למקנה, לא עלה על דעתי שאזכה לראות הפרחה כל כך מהירה על גרעין שנזרע בכל כך עמל. בפרט אחרי כל המאורעות במשך הזמן הזה. נתאמת הפתגם "הזורעים זמעה זרינה יקצורו". איכרי הגליל הראו לעולם החקלאי הארצי ישראלי, שהם תפסו את חשיבות המוסד המעניין אותנו היום, העלו לעצמם ולעפר את מצב החקלאי.

יבוע הוא לכך שהתקלמות אינה מבוססת, כל זמן שמספר הבהמות אינו מתאים לשטח האדמה. באותה מידה שהבהמה זקוקה לאדמה, לאדמה נתונות בהמות. כשמים להתעניין אז

קוצר הסכומים המוצאים כל שנה ושנה לחוץ ארץ בעזי הכנסת תמאה, גבינה וכדומה, מתעוררת השאלה: מה עושים תקלמינו?

על השאלה הזאת נתנו איכרי הגליל את התשובה הנכונה. א' אפשר לתקלמי להתמסר לגידול בהמות ולהשקיע בהן סכום הגון לקנותן, כל זמן שאין ביטחון מצד חברה לאחריות במקרה של מוות, שאז תהיה האפשרות לשל ולחשיג את תמורת הבהמה המתה. אין לכם שיטה של אחריות יותר נכונה מאשר שיטה זו של "אחריות הדדית" והראיה; כל החברות המסתחיות שהתעסקו בענף זה פשטו את הרגל. ההדדיות אפשרית רק בין אנשים המכירים אחד את השני, יש להם עניינים משותפים, היכולים לעשות ביצורת איש על רעהו במה שנוגע לטיפול בבהמות ואופן ניצולן, שעבודתם היא פחות או יותר מסוג אחד. גם בענף הכלכלי הסוציאלי הזה הנכם איכרי הגליל אמפת איתר המושלות.

אולם עלי להעיר אדם נכון הוא, שבה במידה שהחברה ההדדית יותר גדולה, שמספר חבריה יותר גדול, באותה מידה מבוסס גיומה אז נשכת שנה אפשרי רק שכל התנאים שהזכרתי לעיל ישנם במציאות. ואלה אינם במציאות אם ניכת לדוגמה שתי מושבות מרוחקות כגון כפר תבור ומתואה או יבנאל וחזרה.

א' לזאת, הרשנני נא רבותי להזכירכם מה שהיה לי הכבוד להזייע לפניכם לפני ארבע עשרה שנה בערך. הרבו את מספר החברים האוקחים חלק ב"התקלמית" בכל מושבה ומושבה, השתדלו לזיי הזנית אף בהמה אחת בלתי מובטחת באחריות. אבל, בז תפסידו כוחות בהשתדלותכם לפשט את ענפי אגודתכם הנצירה למקומות רחוקים. "תפסת מרובה לא תפסת" אומר הפתגם.

ההנעה שהנני מנייע לפניכם היא גם זעת פיכ"א וגם זעתו של מר פרוכ. זצעתו, מוטב ארץ ישראל תתחלק למחוזים בנוגע לחברות אחריות למקנה.

ושכל מחוץ תלוש חברה כזו. בכדי לאמץ את כל החברות המתוזות האלו מן
הצורך לייסד פדרציה לשם זו אחריות. אינני טועה בתושבי שפיקציות הי"א
תתמוך במוסד הנ"ל, אולם אני מצר עכשיו בתור פרט.

הנני בטוח שתסכימו לצדרי כשאזכיר לשת את נדיבנו הגדול, הגרון
אדמונד דה רוטשילד, על תמיכתו המוסרית והתומרית בנוגע לענף המעניין
אותנו היום.

נוכחותו של מר סמיט באספתכם מבטיחה את התעניינות הממשלה
בעבודתכם המופתית והנני מקווה שאחרי הדיון ותשובת מהמספה שיגיש מיג'ור
סמיט למנהל מחלקת התקלאות, תגדל התעניינותו ותתבטל להבא באופן יותר
ממשי.

צעדים ענכיים נעשו על ידכם בענף אחריות המקנה הודות לכישרונם המצויין
של חברי "התקלאית" ופרט לארץ שהושקע בחברה זו מטעם מנהליה. עוד
העבודה מרובה אבל בצעדים כאלו שנעשו עד עתה, נעבור במהרה את הצורך
המוביל אותנו לתקופה שבה נזכה לראות את ארצנו "ארץ זבת חלב ודבש,
ואיש תחת גפנו ותחת תאנתו".

*ד"ר יצחק סמסונוב.

הוטרניר היהודי השני בארץ ישראל. גדל בחדרה, למד במקוה ישראל ולאחר מספר שנים
יצא ללמוד רפואה וטרנירית בצרפת. משנת 1909 החל לעבוד מטעם הברון רוטשילד
במושבות הפיק"א בצפון הארץ ובדרומה. בשנת 1921 צורף לשירות הוטרנירי הממשלתי
כקצין וטרנירי לאזור חיפה. היה בין מייסדי הסתדרות הרופאים הוטרנירים בשנת 1922.
ד"ר סמסונוב נפטר בשנת 1944.